

گزارش نخستین روز همایش دوسالانه ادبیات کودک و مطالعات کودکی با عنوان "ادبیات کودک و دیگری" (۹۷/۸/۲)

قسمت دوم:

علی اصغر سیدآبادی: "آنچه از داستان‌ها در ذهن کودکان می‌ماند، پیام آنها نیست."

علی اصغر سیدآبادی، نویسنده ادبیات کودک و نوجوان، به‌عنوان دومین سخنران با اشاره به تجربه طرح باشگاه‌های کتابخوانی اظهار داشت: "تجربه باشگاه‌های کتابخوانی نشان‌داد کودکانی که در شهرهای چند فرهنگی و چند قومیتی زندگی می‌کنند، یکدیگر را بهتر درک می‌کنند."

وی گفت: "دیگری تعریف ذاتی ندارد. ما دیگری دیگران هستیم. جایی که ما ایستاده‌ایم، زبان ما، دین ما و... تعیین می‌کند که دیگری کیست؛ به‌همین دلیل، دیگری یک مفهوم پیچیده است، که می‌تواند آسیب‌زا باشد، یا یک موقعیت برای گفتگو ایجاد کند."

ایشان گفتند "با مطالعه مقالات این همایش دیدم در همه موضوعاتی که تا به حال ارائه شده، کودک، فاعل شناخت نبوده‌است. ما در مقاله‌ها سراغ این موضوع می‌رویم که دیگری در کتاب‌ها چه بازتابی دارد، ولی نگاه کودک و خوانش او از دیگری غایب است. این غیبت یک نشانه است مبنی بر این که ما از کودک، یک دیگری‌ای می‌سازیم که موضوع بررسی است."

به گفته مشاور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی: "در نزد بزرگسالان، تجربه و تاریخ زندگی آنها باعث سوگیری‌ها و قضاوت‌ها می‌شود و مفهوم دیگری ساخته می‌شود؛ اما آیا کودکان نیز مانند ما قضاوت می‌کنند؟! در این زمینه، در ایران پژوهشی انجام نشده‌است؛ اما برخی تحقیقات نشان می‌دهد که کودکان به پیام داستان‌ها توجه ندارند؛ آنچه از داستان در ذهن آنها می‌ماند، پیام داستان نیست، بلکه یک کنش یا یک موقعیت داستانی است. البته کودک، خود نتیجه‌گیری اخلاقی‌ای می‌کند که لزوماً نتیجه‌ای منطبق بر نگاه بزرگسالان نیست."

وی اظهار داشت: "تجربه‌خواندن با کودکان نشان می‌دهد که سؤالات آنها درباره داستان‌ها، برای بزرگسالان جالب نیست. به‌نظر ما آنها از چیزهایی می‌پرسند که فکر می‌کنیم حاشیه‌ای است؛ ولی اصل، همین حاشیه‌ها هستند. همه کودکان دریافت یکسانی از ادبیات داستانی ندارند. کودکان متفاوت‌اند و تجربه‌های متنوعی دارند. تجربه و تاریخ آنها کوتاه است، ولی قضاوت خاص خود را دارند. آنها دیگری‌های خاص خود را می‌سازند و اهمیت گفتگو در همین جا روشن می‌شود."

به گفته این مروج کتابخوانی "اشکال کار مروجان در این است که از کتاب‌ها (از نظر خودشان) یک دریافت استاندارد ارائه می‌کنند؛ ولی این دریافت‌ها را نباید به رسمیت شناخت. دریافت‌ها را باید به خوانش و درک خود کودکان سپرد."